

Пісенна творчість Ігоря Шамо

Ігор Шамо (1925-1982) – талановитий композитор, військовий медик, людина особливо чуйна, добра та інтелігентна, завжди привітний, порядний і високоосвічений митець. Свою професійну музичну освіту здобував спочатку у Київській музичній десятирічці імені Лисенка, це була перша музична школа для обдарованих, талановитих дітей.

Після повернення з війни, він навчався у Київській консерваторії, яку закінчив у 1951 році, був у класі Б.Лятошинського (у десятирічці він був у класі Гозенпуда). Дипломною роботою Шамо – «Концерт-балада», де партію фортепіано виконував автор. Цей твір набув широкої популярності. Після завершення консерваторії, він продовжував займатись самоосвітою, самовдосконаленням, дуже багато працював, створював музику до кінофільмів, робив аранжування, обробки, грав на фортепіано у ресторанах, тим самим удосконалював майстерність імпровізації.

У творчій спадщині композитора зустрічаються такі напрямки: симфонічний, фолк-опера, фортепіанний, вокальний, камерно-інструментальний, музика до кінофільмів та радіовистав.

Особливу увагу хочеться привернути до вокального напрямку творчості композитора, зокрема, пісні. У творчому доробку композитора налічується більше трьохсот пісень. Пісня народжується всередині «у серці, якщо там у зв'язку з якоюсь причиною не звучить, чи не настроєна чутлива струна, не полетить від серця до серця, пробуджуючи почуття любові і ненависті, потяг до повноцінного життя, до праці, то дива не відбудеться» [2, с. 57].

У віці двадцяти трьох років І.Шамо виїхав на Донбас для сприяння розвитку музичної самодіяльності. Ця атмосфера, проживання серед хлопців-робітників, шахтарів, спілкування з ними надихнули його на пробу пера у жанрі пісні. Адже пісня допомагає працювати, піднімати дух людський. Першою

піснею стала «Не скажу вам, хто такий» на вірші І.Шутова. В подальшому Шамо почав створювати пісню за піснею, навіть не задумуючись, що у ній його покликання. Українська лірика проявилася у романсовому циклі на вірші Т.Шевченка. Вплив на написання композитором пісень, також принесла його робота над створенням музики до фільмів (43 фільми, до яких він писав музику). Практично у кожному фільмі була створена Шамо пісня. Багато нагород Шамо отримав за цикли пісень. Наприклад, у 1976 році Шамо став лауреатом Державної премії імені Т.Шевченка (цикли «Барвінки рідного краю», «Пісні полум'яних років»). Дуже часто пісні Шамо звучали на вітчизняних конкурсах та закордоном.

Пісні І.Шамо – «Немає нічого святішого за Батьківщину», «Балада про трубачів», «Фронтвики», «Стоїть над Волгою курган», «Країна Комсомолія», «Товариш Пісня» – яскравий значний внесок композитора своєї епохи, оспівування громадянської, патріотичної тем.

В піснях Шамо простежується новий тип форми розвитку (ускладнений), пошуки у ритміці, супровід набуває ознак самостійності, вільніша тональна основа, може також ускладнити куплетність (найбільш використовувана композитором куплетно-варіаційна форма, особливо притаманна баладам Шамо).

В його творчій спадщині є пісні на тексти Д. Луценка, А. Малишка, [Т.Масенка](#), Л.Смирнова, О.Коломійця, А.Слісаренка, [П.Воронька](#), О.Вратарьова, Л.Ковальчука, [Л.Забашти](#), [Ю.Рибчинського](#), І.Лазаревського, А.Демиденка та інших.

Особливе місце займає інтимна лірика композитора. Він є послідовником традицій української народної пісенності і продовжувачем у жанрі пісні-романсу. Яскравими прикладами вищевказаного – «Не шуми, калинонько», «Івушка», «Зачарована Десна», «Пісня про щастя», «Рідний Київ», «Проводжала мати», «Три поради», «Осіньне золото». Серед виконавців пісень І. Шамо потрібно згадати – М. Магомаєва, Д. Гнатюка, Ю. Гуляєва та Ю. Богатікова.

Особливо плідною була співпраця композитора І. Шамо та поета Д. Луценка – «Грай, бандуро, грай», «Де синії гори», «Закувала зозуленька в лузі», гімн міста Києва «Києве мій», «Не шуми калинонько», «Наддніпрянські вечори», «Пісня про рідну землю», «Україно, любов моя». Це лише невелика частина їхньої творчої праці, однак тематика пісень різноманітна: любов до рідної землі, дивовижна природа, гори. Яскрава образна виражальність чудово передана композитором музичними засобами виразності.

Пісенна творчість І.Шамо поєднала у собі багато емоційних відтінків, граней української людини, з її переживаннями, почуттями, що проявились у героїчній, ліричній, романтичній пісенності композитора. Музику Шамо завжди можна відрізнити, у ній простежується особливий дух народної пісенності. Нове у піснях Шамо (він відобразив найбільш знакові події епохи), відношення до «фольклорної та ліричної інтонацій стало взірцем для таких пісенників як Олександр Білаш, Мирослав Скорик, Володимир Івасюк» [3 с. 137]. Найголовніше, що І.Шамо зумів своєю працею у жанрі пісні засвідчити, що пісня теж є достойним, високохудожнім жанром.

Література

1. Ігор Шамо / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <https://www.pisni.org.ua/persons/263.html>
2. Невенчаная Т. Игорь Шамо (Творческие портреты украинских композиторов). К. : Муз.Україна, 1982. 89с.
3. Панько Т. Пісенний щоденник Ігоря Шамо / Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Вип.49. Ігор Наумович Шамо. Сторінки життя та творчості. К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 2007. С. 131-138

Віктор Мрочко

Основні принципи вокального звукоутворення

Основним завданням педагогів вокалу є робота над якістю звуку, без якого не можна досягти злагодженості у звучанні. Як відомо, людський голос –